

EUROOPA KOHTU OTSUS (kuues koda)

2. detsember 1992^{*}

Riiklike ehitustööde leping Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikidega –
EIP-i poolne kaasfinantseerimine – Lepinguväline vastutus edutu pakkuja suhtes –
Euroopa Kohtu pädevus

[...]

Kohtuasjas 370/89,

1. Société générale d'entreprises électro-mécaniques (SGEEM), mille registrijärgne asukoht on Champs-sur-Marne, Prantsusmaa,

2. Roland Etroy, elukohaga Champs-sur-Marne, Prantsusmaa,

esindajad: Alexandre Vandencastele, Brüssel, ja Simon Cohen, Pariis, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: advokaadibüroo E. Arendt, 8–10 rue Mathias Hardt,

edaspidi hagejad,

versus

Euroopa Investeerimispank (EIP), esindaja: selle juriidilise direktoraadi juhataja Xavier Herlin, keda abistas R. O. Dalcq, Brüssel, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: selle ajutine asukoht,

edaspidi kostja,

keda toetab

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja selle õigusnõustaja Hans Peter Hartvig, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: c/o õigustalituse esindaja Roberto Hayderi büroo, Wagner Center, Kirchberg,

edaspidi sekkuja,

mille esemeks on EMÜ asutamislepingu artikli 178 ja artikli 215 teise lõigu alusel esitatud hagi EIP-i ebaseadusliku tegevuse tõttu hagejate poolt väidetavalt kannatatud kahju hüvitamiseks seoses riiklike ehitustöövõtulepingute sõlmimisega Malis,

^{*} Kohtumenetluse keel: prantsuse.

EUROOPA KOHUS (kuues koda),

koosseisus: president O. Due, kodade esimehed C. N. Kakouris, G C. Rodríguez Iglesias, M. Zuleeg ja J. L. Murray, kohtunikud G. F. Mancini, R. Joliet, F. A. Schockweiler, J. C. Moitinho de Almeida, F. Grévisse ja M. Diez de,

kohtujurist: C. Gulmann,

kohtusekretär: kohtusekretäri asetäitja J. A. Pompe,

kuulanud ära suuliseks menetluseks koostatud ettekande,

kuulanud 24. märtsi 1992. aasta istungil, kus Euroopa Investeerimispanka esindasid esindajad Dalcq ja Lagner, Brüssel, ära poolte suulised märkused,

kuulanud 2. juuni 1992. aasta istungil ära kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

Põhjendused

1. Euroopa Kohtusse 12. detsembril 1989. aastal esitatud hagiga esitasid Société générale d'entreprises électro-mécaniques, mis on Prantsuse seadusega reguleeritud piiratud vastutusega äriühing, registrijärgse asukohaga Champs-sur-Marne (edaspidi „hageja äriühing”) ja selle juhatuse esimees ja tegevdirektor Roland Etroy hagi kahjutasu saamiseks vastavalt EMÜ asutamislepingu artiklile 178 ja artikli 215 teisele lõigule, soovides saada korraldust, et Euroopa Investeerimispank (edaspidi „pank”) heastaks Euroopa Majandusühenduse esindajana kahju, mille ta neile põhjustas, takistades hagejast äriühingul saada valituks ehitustöövõtulepingu edukaks pakkujaks.

2. Mali Vabariik taotles pangapoolset finantseerimist ühele ehitusplatsile, mis kuulub kõrgepinge elektriliinide ehitusprojekti koosseisu, tingimusliku laenu kujul riskikapitali kaudu, mis on sätestatud Lomé's 8. detsembril 1984. aastal allkirjastatud kolmanda AKV-EMÜ konventsiooni artiklis 1984 (EÜT L 86, 31.3.1986, lk 208, edaspidi „konventsioon”).

3. Sellist riskikapitali finantseeritakse ühenduse abi rahastamise ja haldamise 19. veebruari 1985. aasta sisekokkuleppe (EÜT 1986, L 86, lk 210, edaspidi „kokkulepe”) artikli 1 lõike 1 alapunktiga 1 loodud kuuenda Euroopa Arengufondi (edaspidi „fond”) vahenditest ja seda haldab pank ühenduse nimel vastavalt kokkuleppe artikli 10 lõikele 2.

4. Fondi suhtes kohaldatava 11. novembri 1986. aasta finantsmääruse (EÜT 1986, L 325, lk 42) artikli 52 lõike 1 teises lõigus sätestatakse, et riskikapitali tehinguid kohaldavad juriidilised dokumendid koostab pank, esinedes ühenduse volitatud esindajana, ja artikli 52 lõikes 2 sätestatakse, et ühenduse eest ja nimel tegutsev pank peab tegelema selliste tehingute haldamisega.

5. Pank leidis, et Mali nõutud laenutehing langes asutamislepinguga määratletud ülesande koosseisu ja oli kooskõlas konventsioonis sätestatud eesmärkidega ning otsustas nõustuda rahaliste vahendite taotlusega.

6. Mali ja panga vahel sõlmitud projektirahastamise lepingus märgiti, et pank tegutses ühenduse nimel ja viidati eelkõige kokkuleppe artikli 10 lõikele 2.

7. Hagejast äriühing esitas pakkumise vastusena Mali väljastatud pakkumiskutsele ja tema pakkumine osutus kõige madalama hinnaga pakkumiseks. Esialgu kaalusid Mali ametiasutused temaga lepingu sõlmimist.

8. Pank leidis, et hagejast äriühingu pakkumises avaldusid patendi puudused, mis ohustavad tõenäoliselt projekti elluviimist. Ta teavitas ka Mali ametiasutusi vastavalt, et ta ei suuda projekti rahastada, kui leping sõlmitakse hagejast äriühinguga.

9. Kui Mali ametiasutused otsustasid lõpuks sõlmida lepingu teise pakkujaga, esitasid hagejad käesoleva hagi, et saada hüvitust kahju eest, mida nende arvates pank oli neile tekitanud, sekkudes ebaseaduslikult läbirääkimistesse ja sõlmides lepingu ning jättes kontrollimata oma töötajate teod, rikkudes sellega laitmatu halduse põhimõtet.

10. Kuues koda, kuhu antud kohtuasi esmalt suunati, otsustas vastavalt kodukorra artikli 95 lõikele 3 kohtuasja tagasi anda kohtu täiskogule esialgse otsuse tegemiseks Euroopa Kohtu pädevuse kohta käesolevas hagis

11. Kohtuasja faktide, menetluskäigu ja poolte argumentide osas viidatakse kohtuistungil ettekandele. Kohtutoimiku neid materjale käsitletakse järgnevalt ainult niivõrd, kuivõrd on vaja kohtuotsuse põhjendamiseks.

12. Esiteks leiab kohus, et panga vaidlustatud tegevus puudutab tema poolt ühenduse nimel sõlmitud rahastamiselepingu täitmist talle ühenduse õiguse eespool nimetatud sätetega antud volituste kasutamisel seoses fondi poolt rahastatava riskikapitali andmise ja haldamisega.

13. Teiseks, pank on asutamislepingu alusel moodustatud ühenduse asutus (kohtuasi 110/75 *Mills v. EIP* (1976) EKL 955, 14. punkt). Tema eesmärgiks on aidata kaasa ühenduse eesmärkide saavutamisele ja kuulub seega asutamislepingu alusel ühenduse võrgustikku (kohtuasi 85/86 *komisjon v. EIP* (1988) EKL 1281, 29. punkt).

14. Seega, mis tahes teod ja tegematajätmised hagejate suhtes, mille eest oleks pank pidanud kõnealuse rahastamislepingu rakendamisel vastutama, on omistatavad ühendusele, vastavalt liikmesriikide ühistele üldpõhimõtetele, millele on viidatud asutamislepingu artiklis 215.

15. Asutamislepingu autorite kavatsusega oleks vastuolus, kui asutamislepingu alusel asutatud ning tema eest ja nimel tegutsema volitatud ühenduse asutuse kaudu tegutsedes, võiks ühendus pääseda tagajärgedest, mis tulenevad asutamislepingu artikli 178 ja artikli 215 teise lõigu sätete, mille eesmärgiks on jätta kohtu pädevusse kohtuasjad, millega kaasneb ühenduse kui terviku mittelepinguline vastutus kolmandate isikute ees.

16. Asutamislepingu artikli 215 teises lõigus kasutatud mõistet „asutus” ei tohi seetõttu mõista nii, nagu viitaks see ainult asutamislepingu artikli 4 lõikes 1 loetletud ühenduse asutustele, kuid nagu hõlmaks see asutamislepinguga kehtestatud mittelepingulise vastutuse süsteemi osas ka ühenduse asutusi, nagu näiteks pank.

17. Kohtu pädevust antud kohtuasjas ei seata kahtluse alla asutamislepingu artikli 180 sätetega, mille konkreetsete tingimustega ei taheta anda ammendavat loetelu kohtuasjadest, milles kohtul on pädevus panka puudutavates hagides (vt *Mills v. EIP*, 16. ja 17. punkt).

18. Ka ei kujuta panga põhimäärust käsitleva protokolliga artikkel 29, mille kohaselt tuleb panga ja kolmandate isikute vahelised vaidlused lahendada pädevate siseriiklike kohtute poolt, takistust Euroopa Kohtu pädevusele, kuna antakse selgesõnaliselt erand kohtu pädevuse osas.

19. Järelikult on kohtul pädevus asutamislepingu artikli 178 kohaselt teha otsus käesolevas hagi kahjutasu nõudmise kohta.

20. Kui Euroopa Kohus on teinud sellise eelotsuse oma pädevuse kohta, tuleb kohtuasi anda tagasi kuuendale kojale sisuliseks otsustamiseks.

Esitatud põhjendustest lähtudes,

EUROOPA KOHUS

enne otsuse tegemist hagi sisu kohta, otsustab:

- 1. Tunnustada, et Euroopa Kohtul on pädevus langetada otsus käesolevas hagi.**
- 2. Anda kohtuasi tagasi kuuendale kojale.**
- 3. Reserveerida kohtukulud.**

Due

Kakouris

Rodríguez Iglesias

Zuleeg

Murray

Mancini

Joliet

Schockweiler

Moitinho de Almeida

Grévisse

Diez de Velasco

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 2. detsembril 1992 Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

J.-G. Giraud

O. Due